

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI HUZURIDAGI
YURIDIK KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI
OSHIRISH INSTITUTI**

**INTELLEKTUAL MULKNING
XALQARO-HUQUQIY MUHOFAZASI
FANI BO‘YICHA
O‘QUV DASTURI**

Toshkent 2025

O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2025-yil __-iyun kuni tasdiqlangan "Patent vakili" mutaxassisligi bo'yicha o'quv reja bilan fan nomi va hajmi belgilangan.

Fan dasturi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 19-martdagi "O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 171-son qarori asosida ishlab chiqilgan.

Fan dasturi O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish institutida ishlab chiqildi.

O'QUV KURSINING DOLZARBLIGI VA OLIY KASBIY TA'LIM DASTURIDAGI O'RNI

Ushbu kurs intellektual mulk sohasida xalqaro huquq, mualliflik huquqi va turdosh huquqlar, sanoat mulki obyektlari, ixtiro va foydali modellarni chet elda patentlashtirish tartibi, tovar belgisini chet elda ro'yxatdan o'tkazish masalalari, intellektual mulkni himoya qilishda ishtirok etuvchi xalqaro tashkilotlarning faoliyati hamda intellektual mulk huquqiga oid universal xalqaro-huquqiy aktlar tizimi kabi masalalarni qamrab olgan. Shuningdek, mazkur kursning predmetini o'rganish jarayonida intellektual mulk huquqini xalqaro-huquqiy himoya qilishga qaratilgan O'zbekistonning ikki tomonlama shartnomalarini o'rganish asosiy maqsad qilingan.

"Intellektual mulkning xalqaro-huquqiy muhofazasi" kursi O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2025-yil __-iyun kuni tasdiqlangan "Patent vakili" mutaxassisligi bo'yicha o'quv rejaning ixtisoslik fanlari blokiga kiritilgan kurs bo'lib, patent vakili sifatida faoliyatni amalga oshirish istagini bildirgan jismoniy shaxs – patent vakilligiga nomzodlarga (keyingi o'rinlarda – nomzod deb yuritiladi) o'qitiladi.

O'QUV FANINING MAQSADI VA VAZIFASI

O'quv kursini o'qitishdan **maqsad** – nomzodlarga intellektual mulk sohasida xalqaro huquq, mualliflik huquqi va turdosh huquqlar, sanoat mulki obyektlari, ixtiro va foydali modellarni chet elda patentlashtirish tartibi, tovar belgisini chet elda ro'yxatdan o'tkazish masalalari, intellektual mulkni himoya qilishda ishtirok etuvchi xalqaro tashkilotlarning faoliyati hamda intellektual mulk huquqiga oid universal xalqaro-huquqiy aktlar tizimi bo'yicha asosiy bilimlarni o'rgatishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun o'quv kursi nomzodlarning nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, umumiyuridik fanlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

O'quv kursi bo'yicha nomzodlarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yidagi talablar qo'yiladi.

Nomzod:

– intellektual mulk sohasida xalqaro huquq, intellektual mulkni himoya qilishda ishtirok etuvchi xalqaro tashkilotlarning faoliyati, intellektual mulk huquqini xalqaro-huquqiy himoya qilishga qaratilgan O‘zbekistonning ikki tomonlama shartnomalari haqida **tasavvurga ega bo‘lishi**;

– sanoat mulki obyektlari, ixtiro va foydali modellarni chet elda patentlashtirish tartibi, haqida nazariy va amaliy **bilimlarga ega bo‘lishi**;

– tovar belgisini chet elda ro‘yxatdan o‘tkazish hamda intellektual mulk huquqiga oid universal xalqaro-huquqiy aktlarni qonunchilik doirasida qo‘llash **ko‘nikmasiga ega bo‘lishi** lozim.

MAVZULAR REJASI

№	Mashg‘ulotlarning mavzusi	Jami o‘quv soatlari	Shu jumladan,		
			Ma‘ruza	Seminar	Amaliy mashg‘ulot
1	Intellektual mulk sohasida xalqaro huquqning ustuvorligi va o‘ziga xos jihatlari	2	2	-	-
2	Intellektual mulk huquqini xalqaro-huquqiy himoya qilishga qaratilgan O‘zbekistonning ikki tomonlama shartnomalari	4	2	2	-
3	Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar sohasidagi xalqaro shartnomalarning mazmun-mohiyati	4	2	2	-
4	Sanoat mulki obyektlarini huquqiy muhofaza qilish sohasidagi xalqaro shartnomalar	4	2	2	-
5	Ixtiro va foydali modellarni chet elda patentlashtirish tartibi. e-PCT tizimining mohiyati	6	4	2	
	Oraliq nazorat	2	-	-	2
6	Madrid bitimiga bayonnoma asosida tovar belgisini chet elda ro‘yxatdan o‘tkazish	2	2	-	-
7	Intellektual mulkni himoya qilishda ishtirok etuvchi xalqaro tashkilotlarning faoliyati	4	2	2	-
8	Intellektual mulk huquqiga oid xalqaro shartnomalarning O‘zbekistonda ijro etilishini monitoring qilish	4	2	2	-
9	Intellektual mulk huquqini xalqaro doirada himoya qilish	4	2	2	-
	Yakuniy nazorat	4	-	-	4
	JAMI	40	20	14	6

ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

1-mavzu. Intellektual mulk sohasida xalqaro huquqning ustuvorligi va o'ziga xos jihatlari.

Intellektual mulk sohasida hamkorlik. Intellektual mulk sohasidagi xalqaro tuzilmalar. Butunjahon intellektual mulk tashkiloti. Intellektual mulk sohasidagi xalqaro-huquqiy tizim. Tovar belgilari to'g'risidagi qonunlar bo'yicha bitim. Bern Konvensiyasi, Lokarno kelishuvi, Madrid protokoli. Xalqaro tan olish bo'yicha Budapesht protokoli. Sanoat mulki himoyasi to'g'risidagi Parij Konvensiyasi.

2-mavzu. Intellektual mulk huquqini xalqaro-huquqiy himoya qilishga qaratilgan O'zbekistonning ikki tomonlama shartnomalari.

Intellektual mulk huquqini xalqaro himoya qilishga qaratilgan ikki tomonlama shartnomalarning xususiyatlari. O'zbekiston ishtirok etayotgan ikki tomonlama hukumatlararo xalqaro shartnomalar. Ikki tomonlama xalqaro shartnomalarni amalda qo'llash muammolari.

3-mavzu. Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar sohasidagi xalqaro shartnomalarning mazmun-mohiyati.

Adabiy va san'at asarlari to'g'risidagi Bern shartnomasi, Butunjahon intellektual mulk tashkilotining "internet shartnomalari". Audiovizual asarlar to'g'risidagi Pekin shartnomasi.

4-mavzu. Sanoat mulki obyektlarini huquqiy muhofaza qilish sohasidagi xalqaro shartnomalar.

Sanoat namunasini himoya qilish to'g'risidagi Parij konvensiyasi. Patent huquqi to'g'risidagi shartnoma. Sanoat namunalarini xalqaro ro'yxatdan o'tkazish to'g'risidagi Gaaga bitimi.

5-mavzu. Ixtiro va foydali modellarni chet elda patentlashtirish tartibi. e-PCT tizimining mohiyati.

Patent ma'lumotlari: patent hujjatlarini aniqlash, ularning turlari va xususiyatlari va standartlash; patent idoralarining rasmiy nashrlari va ularning tizimi; patent ma'lumotlaridan foydalanish; elektron patent-ma'lumot resurslari va ma'lumotlar bazalari; patent-ma'lumot ta'minoti. e-PCT tizimi.

ORALIQ NAZORAT

O'quv dasturining 1-5 – mavzulari bo'yicha suhbat shaklidagi oraliq nazoratlarni o'tkazish va baholash, bu turdagi oraliq nazoratni o'tkazish bo'yicha metodik materiallar asosida amalga oshiriladi.

6-mavzu. Madrid bitimiga bayonnoma asosida tovar belgisini chet elda ro'yxatdan o'tkazish.

Tovar belgisini xorijda muhofaza qilish tartibi. Madrid tizimining ahamiyati. Patent vakillarining xorijda tovar belgisiga talabnoma topshirish bilan bog'liq harakatlari.

7-mavzu. Intellektual mulkni himoya qilishda ishtirok etuvchi xalqaro tashkilotlarning faoliyati.

Butunjaxon intellektual mulk tashkilotining vakolatlari va faoliyat ko'rsatish mezonlari. Butunjaxon intellektual mulk tashkilotining ichki tuzilmasi. Butunjaxon intellektual mulk tashkilotida O'zbekiston ishtiroki. Yevropa patent tashkilotining vakolatlari. Yevropa patent uyushmasining organlari. Yevropa patent uyushmasi, mamuriy organlar. Yevroosiyo patent tashkilotining maqsadlari, vazifalari. Yevroosiyo patent tashkilotining o'ziga xos xususiyatlari. Yevropa Ittifoqining intellektual mulk bo'yicha tashkilotining ishlash tamoyillari, vazifalari.

8-mavzu. Intellektual mulk huquqiga oid xalqaro shartnomalarning O'zbekistonda ijro etilishini monitoring qilish

O'zbekiston Respublikasining intellektual mulk huquqiga oid xalqaro shartnomalarda a'zoliigi bo'yicha majburiyatlari. Xalqaro tashkilotlarning huquqiy aktlari vaularning milliy qonunchilikda qo'llanilishi.

Xalqaro shartnomalarning prinsiplari va rejimlariga rioya etish. Xalqaro shartnomalarning bajarilishi monitoring qiluvchi organlar va ularning majburiyatlari. Xalqaro shartnomalarni monitoring qilish yo'llari va monitoring natijalarini ko'rib chiqish. O'zbekistonning intellektual mulk huquqiga oid majburiyatlarini bajarish orqali xalqaro doirada reytingini va imijini ko'tarish.

9-mavzu. Intellektual mulk huquqini xalqaro doirada himoya qilish

Jahon intellektual mulk tashkilotining sohaga oid xalqaro universal hujjatlarning ma'muriy boshqaruvi. Jahon savdo tashkilotining intellektual mulk huquqini himoya qilishdagi ishtiroki. YuNESKOning intellektual mulk obyektlarining huquqiy muhofazasini ta'minlashdagi ishtiroki.

SEMINAR MASHG'ULOTLARI BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Intellektual mulk sohasida hamkorlik va bu sohadagi xalqaro tuzilmalar.

Butunjaxon intellektual mulk tashkilotini ta'sisi etuvchi konvensiya.

Butunjaxon intellektual mulk tashkilotining vakolatlari va faoliyat ko'rsatish mezonlari.

Butunjahon intellektual mulk tashkilotida O'zbekistonning ishtiroki.

Intellektual mulk sohasidagi xalqaro-huquqiy tizim.

Lokarno kelishuvi.

Tovar belgilariga oid Madrid protokoli.

Xalqaro tan olish bo'yicha Budapesht protokoli.

Sanoat mulki himoyasi to'g'risidagi Parij Konvensiyasi.

Intellektual mulk huquqini xalqaro himoya qilishga qaratilgan ikki tomonlama shartnomalarning xususiyatlari.

O'zbekiston ishtirok etayotgan ikki tomonlama hukumatlararo xalqaro shartnomalar.

Ikki tomonlama xalqaro shartnomalarni amalda qo'llash muammolari.

Adabiy va badiiiy asarlari to'g'risidagi Bern shartnomasi.

Butunjahon intellektual mulk tashkilotining "internet shartnomalari".

Audiovizual asarlar to'g'risidagi Pekin shartnomasi.

Sanoat namunasini himoya qilish to'g'risidagi Parij konvensiyasi.

Sanoat namunalarini xalqaro ro'yxatdan o'tkazish to'g'risidagi Gaaga bitimi.

Patent ma'lumotlari: patent hujjatlarini aniqlash, ularning turlari va xususiyatlari va standartlash; patent idoralarining rasmiy nashrlari va ularning tizimi; patent ma'lumotlaridan foydalanish; elektron patent-ma'lumot resurslari va ma'lumotlar bazalari; patent-ma'lumot ta'minoti.

e-PCT tizimi.

Tovar belgisini xorijda muhofaza qilish tartibi.

Madrid tizimining ahamiyati.

Patent vakillarining xorijda tovar belgisiga talabnoma topshirish bilan bog'liq harakatlari.

Yevropa patent tashkilotining vakolatlari.

Yevropa Ittifoqining intellektual mulk bo'yicha tashkilotining ishlash tamoyillari, vazifalari.

Xalqaro shartnoma va bitimlarning mazmuni.

Xalqaro tashkilotlarning huquqiy aktlari. Xalqaro aktlarning milliy qonunchilikda qo'llanilishi.

Intellektual mulk huquqiga oid xalqaro-huquqiy aktlar tizimi.

Xalqaro-huquqiy aktlar milliy qonunchilikning bo'g'ini sifatida.

Jahon intellektual mulk tashkilotining sohaga oid xalqaro universal hujjatlarning ma'muriy boshqaruvi.

Jahon savdo tashkilotining intellektual mulk huquqini himoya qilishdagi ishtiroki.

YuNESKOning intellektual mulk obyektlarining huquqiy muhofazasini ta'minlashdagi ishtiroki.

MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Intellektual mulk sohasida xalqaro huquqning ustuvorligi va o'ziga xos jihatlari.
2. Intellektual mulk huquqini xalqaro-huquqiy himoya qilishga qaratilgan O'zbekistonning ikki tomonlama shartnomalari.
3. Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar sohasidagi xalqaro shartnomalarning mazmun-mohiyati.
4. Sanoat mulki obyektlarini huquqiy muhofaza qilish sohasidagi xalqaro shartnoma va bitimlar.
5. Ixtiro va foydali modellarni chet elda patentlashtirish tartibi. "e-PCT" tizimining mohiyati.
6. Madrid bitimiga bayonnoma asosida tovar belgisini chet elda ro'yxatdan o'tkazish.
7. Intellektual mulkni himoya qilishda ishtirok etuvchi xalqaro tashkilotlarning faoliyati.
8. Intellektual mulk huquqiga oid universal xalqaro-huquqiy aktlar tizimi.
9. Intellektual mulk huquqini xalqaro doirada himoya qilishda xalqaro tashkilotlarning ishtiroki.

O'QUV VA ISHLAB CHIQUV AMALIYOTLARI

(O'quv rejasida ko'zda tutilmagan)

O'QUV DASTURINI O'ZLASHTIRISH VA TA'LIM JARAYONLARINI TA'MINLASHGA MO'LLANILGAN O'QUV VA O'QUV-METODIK MATERIALLAR

Tasdiqlangan navbatchilik jadvaliga muvofiq kafedralar professor-o'qituvchilari tinglovchilarga maslahatlar berib boradilar.

O'quv materiallari:

ma'ruza fondlari (shu jumladan, elektron shakldagi) va kurs bo'yicha o'quv qo'llanma, tarqatma materiallar;

multimedia materiallari (slaydlar, prezentatsiyalar va h.k.).

O'quv materiallari Axborot-resurs markazida bosma hamda elektron shaklda saqlanadi.

O'quv-metodik materiallar:

test (yoki nazorat savollari) yoxud masofaviy topshiriqlar;

amaliy topshiriqlar (masalalar yoki kazu va h.k.).

O'quv dasturini amalga oshirish uchun zarur texnik ta'minot:

shaxsiy kompyuter – o'qituvchining avtomatlashtirilgan ish joyi;

“ppt (pptx)”, “doc (docx)”, “xlsx”, “mp3” va boshqa h.k. formatdagi fayllar bilan ishlash uchun dasturiy ta'minotlar;

multimedia qurilmasi, ekran yoki smart-televizor.

YAKUNIY NAZORAT

O'quv dasturining barcha mavzulari bo'yicha suhbat (yozma ish) shaklidagi yakuniy nazoratlarni o'tkazish va baholash, “Intellectual mulkning xalqaro-huquqiy muhofazasi” kursidan yakuniy sinovlarni (sinov va suhbat qabul qilish) o'tkazish metodikasi va ularni qabul qilish uchun topshiriq va savollarni nazarda tutuvchi, tinglovchilarda javob varaqalari mavjud bo'lishi belgilab qo'yilgan metodik materiallar asosida amalga oshiriladi.

ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBAALARI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari:

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 488 b.

2. Mirziyoev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 592 b.

3. Mirziyoev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2018. – 508 b.

4. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan-milliy yuksalish sari.-Toshkent: “O'zbekiston” NMIU,2020.-452b.

5. Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi.-Toshkent, “O'zbekiston” nashriyoti, 2021.-464 b.

Normativ-huquqiy hujjatlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi.
3. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi.
4. O'zbekiston Respublikasi Bojxona kodeksi.
5. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi

6. O‘zbekiston Respublikasi Ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksi.
7. O‘zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi.
8. O‘zbekiston Respublikasining "Ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari to‘g‘risida"gi Qonuni
9. O‘zbekiston Respublikasining "Tovar belgilari, xizmat ko‘rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to‘g‘risida" gi Qonuni
10. O‘zbekiston Respublikasining "Integral mikroshemalar topologiyalarini huquqiy muhofaza qilish to‘g‘risida" gi Qonuni
11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «Intellectual mulk sohasida davlat boshqaruvini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi qarori.

Xalqaro-huquqiy hujjatlar:

1. Butunjahon intellektual mulk tashkilotini ta‘sis etuvchi konvensiya. – M., 1978.
2. Sanoat mulkini muhofaza qilish bo‘yicha Parij Konvensiyasi. – M., 1883.
3. Belgilarni xalqaro ro‘yhatdan o‘tkazish to‘g‘risida Madrid bitimi. –M., 1967.
4. Patent kooperatsiyasi to‘g‘risida shartnoma. – M., 1970.
5. Tovar belgilari bo‘yicha qonunlar to‘g‘risida shartnoma. – M., 1994.
6. Xalqaro patent tasnifi to‘g‘risida bitimi. – M., 1971.
7. Belgilarni ro‘yxatga olish uchun tovarlar va xizmatlarni xalqaro tasniflash to‘g‘risida Nissa bitimi. – M., 1957.
8. Badiiy va adabiy asarlarni himoya qilish to‘g‘risidagi Bern konvensiyasi. – M., 1971.
9. Sanoat namunalarining xalqaro tasnifini ta‘sis etish to‘g‘risida Lokarno bitimi. – M.,1968.
10. Patent huquqi to‘g‘risida shartnoma. – M. otnoshenii, 2000.
11. Butunjahon Intellectual Mulk Tashkilotining Mualliflik huquqi bo‘yicha shartnomasi. – M., 1997.
12. Butunjahon Intellectual Mulk tashkilotining Ijrolar va fonogrammalar bo‘yicha shartnomasi. – M., 1997.

Maxsus adabiyotlar:

Intellectual mulk. Darslik. Mas‘ul muharrirlar: yu.f.d., prof., O.Oqyulov, yu.f.d. (PhD), dotsent N.E.Gafurova // Mualliflar jamoasi. –T.: TDYuU nashriyoti , 2019. – 588 bet.

Intellectual property: Law & the information society. Cases & Materials. Fifth Edition, 2021. /James Boyle - William Neal Reynolds, Professor of Law Duke Law School; Jennifer Jenkins -Clinical Professor of Law (Teaching) & Director, Center for the Study of the Public Domain, Duke Law School. // Copyright ©2021 James Boyle and Jennifer Jenkins.

“В хорошей компании”. Вопросы интеллектуальной собственности в франчайзинге. /Серия “Интеллектуальная собственность для бизнеса”. Номер 5. // WIPO, 2019. Всемирная организация интеллектуальной собственности 34, chemin des Colombettes, Case postale 18, CH-1211 Geneva 20, Switzerland. / ISBN: 978-92-805-2491-8.

От бумаги до цифровой платформы: Издательское дело, интеллектуальная собственность и цифровая революция. // WIPO, 2019. Всемирная организация интеллектуальной собственности 34, chemin des Colombettes, Case postale 18, CH-1211 Geneva 20, Switzerland./DOI: 10.34667/tind.47042. ISBN: 978-92-805-3448-1 (печатная версия). ISBN: 978-92-805-3449-8 (онлайновая версия).

Коммерциализация идей. Руководство по интеллектуальной собственности для стартапов. // WIPO, 2019. Всемирная организация интеллектуальной собственности 34, chemin des Colombettes, Case postale 18, CH-1211 Geneva 20, Switzerland. /ISBN: 978-92-805-3282-1. DOI: 10.34667/tind.44185.

Ежегодный обзор Мадридской системы, 2023 год (резюме). Международная регистрация знаков // WIPO, 2023. Всемирная организация интеллектуальной собственности 34, chemindes Colombettes, Case postale 18, CH-1211 Geneva 20, Switzerland.

Понимание авторского права и смежных прав // World Intellectual Property Organization 34, chemin des Colombettes, P.O. Box 18. CH-1211 Geneva 20, Switzerland. / ISBN: 978-92-805-2804-6.

Что такое интеллектуальная собственность? // WIPO, 2020. Всемирная организация интеллектуальной собственности 34, chemin des Colombettes, Case postale 18, CH-1211 Geneva 20, Switzerland. / ISBN 978-92-805-3223-4.

Oqyulov O. Intellektual mulk huquqi: umumiy qoidalar va alohida obyektlar. Darslik. – T., 2003.

Gʻafurov A.B. Intellektual mulk huquqini himoya qilishning dolzarb masalalari. Monografiya. – T., 2017.

Raxmatov A.I., Yakubova I.B. Patent huquqi. Darslik. – T.: YUMOM nashriyoti, 2021. – 123–142-bet.

Intellektual mulk. Darslik. Masʼul muharrirlar: yu.f.d., professor O.Oqyulov, yu.f.f.d. (PhD) N.E.Gafurova // Mualliflar jamoasi. – T.: TDYU nashriyoti, 2020. – 520–583-betlar.

Oʻzbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksiga sharh: ilmiy sharhlar. 3-jild. Oʻzbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. – Toshkent: Baktriya Press, 2013. – 367–408-bet.

Yuldashov A.A. O'zbekistonda mualliflik va turdosh huquqlarni buzganlik uchun javobgarlik kuchaytirilishining dolzarbligi. Review of law sciences, № 2, 2020. - B. 134-137. // <https://cyberleninka.ru/article/n/zbekistonda-mualliflik-va-turdosh-u-u-larni-buzganlik-uchun-zhavobgarlik-kuchaytirilishining-dolzarbligi>.

Rakhmonova M.N., Bryliova V.A. Mechanism of protection of rights to trademarks in Uzbekistan // Archive of Conferences. – 2021. – P. 110-113. // <https://www.conferencepublication.com/index.php/aoc/article/view/1614/1700>.

Yakubova I.B., Yakubova A.B. Problems Of Copyright Protection: Plagiarism And Piracy On The Internet // Turkish Journal of Computer and Mathematics Education. – 2021. – T. 12. – №. 4. – C. 1132-1135. // <https://turcomat.org/index.php/turkbilmat/article/view/625/425>.

Bahramova M.N. Raqamli (elektron) arbitraj qo'llanilishi xalqaro tajribasi (Amerika Arbitraj Assotsiatsiyasi, CyberSettle va Butunjahon Intellektual Mulk Tashkiloti misolida) // Jamiyat va innovatsiyalar. – 2022. – T. 3. – №. 3/S. – B. 326-336. // <https://www.inscience.uz/index.php/socinov/article/view/1920/2098>.

Intellektual mulk. Darslik. Mas'ul muharrirlar: yu.f.d., professor O.Oqyulov, yu.f.f.d. (PhD) N.E.Gafurova // Mualliflar jamoasi. – T.: TDYU nashriyoti, 2020.

O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksiga sharh: ilmiy sharhlar. 3-jild. O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. – Toshkent: Baktriya Press, 2013.

Yakubova I.B. Mualliflik huquqi. O'quv qo'llanma. – T.: TDYU nashriyoti, 2020.

Abdullin A.I. Intellekt i pravo: pravovaya ohrana intellektualnoy sobstvennosti : Uchebnoe posobie. – M., 2001.

Avtorskoe pravo XX1 vek. Sbornik nauchnykh statey. – M. Rossiyskaya akademiya pravosudiya. 2010.

Akramxodjaeva Z.S. Intellektual mulk huquqini himoya qilishning takomillashtirish istiqbollari. –T.:TDYU. 2008.

Bezbaxa V.V. Grajdanskoe i torgovoe pravo zarubejnk stran. – M., 2004.

Belov V.V., Vitaliev G.V., Denisov G.M.. Intellektualnaya sobstvennost. Zakonodatelstvo i praktika yego primeneniya. – M., 2002.

Bliznes I. A. Konstitutsionno - pravovaya i mejdunarodno-pravovaya zashita intellektualnoy sobstvennosti. Diss. k.yu.n. – M., 1997.

Bliznes I.A. Pravovoe obespechenie intellektualnoy sobstvennosti. – M., 2000.

Imomov N.F. Nanotexnologiyalarning huquqiy asoslari. Monografiya. –T.: TDYU, 2015.

Imomov N.F. Intellektual mulk huquqining yangi obyektlari. – T.: TDYU, 2011.

Imomov N.F. Intellektual mulk obyekti sifatida yangi nav va zotning huquqiy maqomi. – T.: TDYU, 2010

Intellectual mulk. Darslik. Mas'ul muharrirlar: yu.f.d., professor O.Oqyulov, yu.f.f.d. (PhD) N.E.Gafurova // Mualliflar jamoasi. – T.: TDYU nashriyoti, 2020. – 600 bet.

Raxmatov A.I., Yakubova I.B. Patent huquqi. Darslik. – T.: YUMOM nashriyoti, 2021. – 174 bet.

Yakubova I.B. Mualliflik huquqi. O'quv qo'llanma. – T.: TDYU nashriyoti, 2020. – 120 bet.

Yakubova I.B. Xalqaro intellektual mulk huquqi. O'quv qo'llanma. – T.: TDYU, 2022. – 204 bet.

V. Veb-saytlar:

<http://allpravo.ru>

<http://www.lawportal.ru>

<http://www.legislature.ru>

<http://www.law-and-politics.com>.

<http://www.cer.uz>

<http://www.gov.uz>

<http://www.gki.uz>

<http://www.gs1.uz.org>

<http://www.lex.uz>

<http://www.wipo.org>